

1938 vojenský veliteľ nechal vybubnovať v našej kolónii, aby sme sa behom 6 hodín z kolónie vysťahovali a svoje veci môžeme odpredať. Na základe tejto výzvy som predal pár koní s postrojmi za 1 200 Kč a hostinské zariadenie. Na mieste som nechal mäsiarske zariadenie, asi 5 koží z hovädzieho dobytku, poháre, sudy, prádlo, šatstvo, uhlie, drevo, 1 koč; v úhrnnej hodnote 30 000 Kč. Mimo toho som tam nechal 29 000 Kč kaucie na hostinci. Ráno 12. 11. 1938 som s ostatnými kolonistami opustil Blahovú Dedinu a bolo nám dovolené vziať so sebou len toľko vecí, čo sme mohli v rukách uniesť. Na hranice sme boli doprevádzaní 5-členou ozbrojenou hliadkou „szabatsapatok“.

Protokol po prečítaní podpísaný.

Svedok:
strážmajster Korbel, v. r.

František S., v. r.

AMZV ČR, PrS, kr. 62, f. 7, č. 179 379/VI-1/38

¹ Pozri dok. č. 2

14. november 1938. Myjava.

Zápisnica napísaná na okresnom úrade s Tomášom K., kolonistom, predtým príslušným do obce Tomášov (Fél), ktorý vypovedal, že pod hrozbou zabitia musel opustiť svoje bydlisko a územie Maďarska.

Zápisnica

Prítomný Tomáš K. prednáša svoju sťažnosť nasledovne:

Dôsledkom kolonizačnej akcie v r. 1923 som sa vysťahoval do horeuvedenej obce aj s mojím otcom, matkou, s manželkou a 2 deťmi. Tam som kúpil s mojou rodinou 28 uh. hovní pôdy za cenu Kč 3 650 za jedno uhorské jutro. Mimo to bola kúpená časť hospodárskych budov. Túto akciu vtedy vykonával Ignác Gessay, predseda Americkej Slovenskej Ligy. Dôsledkom obsadenia tohto územia Maďarmi zanechal som v obci obytnú budovu, vystavenie ktorej ma stálo Kč 45 000, stodolu, ktorá ma stála Kč 15 000, a šopu v cene Kč 5 000. Zo živého inventáru zostali tam 4 kravy, 4 jalovice, 2 kone, 8 veľkých ošípaných a 80 kusov hydiny. Mimo toho zanechal som tam 140 q obilia, 20 q kukurice, 1 vagón repy, 30 q krmnej mrkvy, 100 q zemiakov, ďalej krmu a slamu asi v hodnote Kč 10 000 a mimo to všetko hospodárske náradie. Tiež zostalo tam všetko šatstvo a mne predbežne zostalo len to, čo mám na sebe. Na uvedenom majetku som gazdoval s bratom Samuelom K., so svojou manželkou a deťmi a tam zostala tiež moja matka s mojou manželkou a deťmi.

Sťažujem si na to, že dňa 10. 11. 1938 asi okolo 4. hodiny odpoľudnia, keď maďarské vojsko začalo naše územie obsadzovať, stál som pri bráne a očakával som ďalšie. Prišiel ku mne jeden maďarský vojak, ktorý mal na čapici tri pásy, a pýtal sa ma ostro po maďarsky, či som bol v Československu vojakom. Keď som odpovedal, že áno a keď som mu povedal, že

som Slovákom, chytil ma na prsiach za kabát, pleskol mi po tvári, kabát mi roztrhal a výhrazne mi predniesol výraz „Eregy a... (vulgárny výraz) Prágába“ (*chod' do... do Prahy*), na to s puškou opatrenou bodákom výhrazne ma vyzval, aby som sa ihneď odsťahoval, ináč že ma odstrelí. Ja som videl vážnosť situácie a keďže som nechcel prísť o môj život, už som sa ani domov nevrátil, tak ako som bol, musel som prejsť cez Malý Dunaj, cez studenú vodu, a na našej strane ukrytý som dával pozor, čo sa bude ďalej diať. Z úkrytu som nemal výhľad. Počul som však, že rozbíjajú okná, sklo rinčí a počul som krik v maďarskej reči. Odobral som sa odtiaľ peši len v jedných šatách a bez peňazí a došiel som včerajšieho dňa na Myjavu. Čo sa ďalej stalo, neviem povedať. Neviem, čo sa stalo s mojím gazdovstvom a s mojou rodinou.

Zápisnica bola prečítaná a uzavretá.

D. a h.

Zapisovateľ:

podpis nečitateľný, v. r.

Tomáš K., v. r.

Predseda národného výboru:

podpis nečitateľný, v. r.

Komisár policajnej správy:

podpis nečitateľný, v. r.

AMZV ČR, PrS, kr. 62, f. 7., č. 166 833

29

14. november 1938, Bratislava.

Nariadenie Prezídia policajného riaditeľstva okresným náčelníkom, ich podriadeným notárstvám a žandárskym staniciam, aby zhromažďovali výpovede od utečencov a vyhostených kolonistov o výčinoch maďarských okupačných orgánov.

Po obsadení odstúpeného územia maďarským vojskom sa objavili v dennej tlači a v rozhlase sčasti overené, z väčšej časti však neoverené správy a výpovede utečencov o výčinoch jednotiek maďarskej okupačnej armády, menovite voči obyvateľstvu slovenskej a českej národnosti, ktoré zotrvalo na svojich doterajších sídlach a majetkoch. Sčasti boli vyhnaní bez toho, že by mali možnosť vziať so sebou rodiny so zásobami a inventárom.

Žiadame pánov prednostov úradov, aby nariadili obvodným (obecným) notárstvám a četníckym staniciam pri prihlasovaní sa utečencov i vystáhaných kolonistov povinnosť vypočuť ich vyjadrenia o udalostiach a chovaní sa maďarskej okupačnej armády. Je samozrejmé, že výpovede jednotlivcov treba vzájomne kontrolovať a overovať a vypočúvaných upozorniť, že prípadne budú vyzvaní dosvedčiť udané okolnosti, hoci aj pod prisahou. Nemôžu byť brané do úvahy údaje jednotlivcov, ktorí neboli očitými svedkami nimi vypovedaných skutočností.

Takýmto spôsobom zozbieraný materiál nech je spracovaný súhrnne za celý správny obvod tamajšieho úradu a predložený v čo najkratšom čase Prezidiu krajinského úradu s odvolaním sa na tento výnos, za účelom ďalšieho opatrenia.